

Jos leikistä tulisi totta

TEKSTI Tuuli Turunen KUVA Eetu Kolehmainen

Yasmin Najjaria turhautti palvelustoverien leikkimielinen asenne, joten hän päätti tehdä lyhytelokuvan sodan todellisuudesta.

Yasmin Najjar on suorittanut vapaaehtoisen asepalveluksen, josta inspiraatio elokuvaan syntyi.

Kuollut peura loppusodassa ja järkyttyneet varusmiehet. Se tulee päälimmäisenä mieleen, kun 23-vuotias **Yasmin Najjar** muistelee valmenteilla olevan elokuvansa syntyprosessia.

– Kun maastoharjoituksessa törmäsimme kuolleeseen peuraan, kaikki menivät siitä jotenkin paniikkiin. Silloin kyllä mietin, onkohan kukaan meistä oikein sisäistänyt, mitä täällä intissä oikein harjoitellaan.

Lyhytelokuva kertoo suomalais-palestiinalaisesta naisesta, joka päättää suorittaa vapaaehtoisen asepalveluksen. Armeijassa hän kuitenkin turhautuu huomattessaan, miten leikkimielisesti palvelustoverit suhtautuvat maanpuolustukseen.

Kun kriisi päähenkilön kotimaassa kiristyy entisestään, alkaa itsensä etäännyttäminen sodan harjoittelusta houkutella myös häntä.

Elokuvan nimi, TJ 86, kuvaa Najjarin mukaan sitä, miten palveluksen päättymiseen lasketaan päiviä ikään kuin sen jälkeen koko aiheutta ei tarvitsisi enää ajatella.

Inspiraatio omasta elämästä

Najjar suoritti asepalveluksen Upinniemessä lääkintämiehen tehtävässä ja kotiutui korpraalina syksyllä 2021. Elokuvasa päähenkilön tarina on saanut runsaasti vaikutteita ohjaajan omista kokemuksista.

– Minulla on isäni puolelta sukua Palestiinasta, mutta olen kasvanut Suomessa ja se on minun kotimaani. Päätös lähteä armeijaan ei ollut helppo, vaan mietin vakavasti, mihin se tositalanteessa minut velvoittaa. Siinä oli 19-vuotiaalle paljon pohdittavaa.

Vaikka asepalvelus tuntui nuoresta naisesta tärkeältä, aseisiin tarttuminen ai-

heutti ristiriitaisia tunteita. Jo armeijaan lähtiessään Najjar päätti, että joko hänestä tulee lääkintämies tai sitten homma jää kesken. Mielessä kävi myös aseettoman palveluksen mahdollisuus.

Armeijassa Najjar tajusi, että vain harva ajattelee intin monia puolia yhtä perusteellisesti. Hänen kokemuksensa mukaan tunnelma harjoituksissa meni toisinaan turhan leikkimieliseksi. Ja hän ymmärtää kyllä miksi.

– Olisihan se paljon rasittavampaa suhtautua harjoituksiin sellaisella vakavuudella, mitä se tositalanteessa vaatisi. Samaan aikaan mietin, onko se oikein, että sotaa ja tappamista, mihin armeijan toiminta pitkälti perustuu, käsitellään varusmiesten kanssa niin vähän?

Najjar korostaa, ettei elokuvan tarkoituksena ole kritisoida varusmiehiä, vaan ennemmin herätellä aiheesta keskustelua myös järjestelmätasolla. Hän ajattelee, ettei sotaa voikaan ymmärtää, jos sitä ei ole itse joutunut kokemaan. Samalla hän toivoisi aiheesta avoimempaa keskustelua.

Yhdessä elokuvan käsikirjoittajan **Kasperin Riihimäen** kanssa he ovat haastatelleet elokuvaa varten myös muita palveluksen suorittaneita varusmiehiä. Se on ollut antoisaa.

– Joskus haastateltava on kertonut, ettei ole koskaan aiemmin miettinyt armeijaa näin syvällisesti. Sitten olemme yhdessä pohtineet, millaista olisi ollut, jos näitä asioita olisi käsitelty jo palvelusaikana.

Haave syntyi jo palveluksessa

Vaikka haave omasta elokuvasta syntyi jo palvelusaikana, Najjar lähti edistämään

sitä vasta aloitettuaan elokuvaohjauksen opinnot Aalto-yliopistossa.

– Hain kouluun jo intissä, ja kyllä me jo silloin palveluskavereiden kesken vitasailtiin, että tästä kaikesta pitää kyllä tehdä joskus leffa. Näkökulma terävöityi kuitenkin vasta vähän myöhemmin.

Najjar kertoo ihmisten suhtautuneen elokuvaan mielenkiinnolla. Viime syksynä hän voitti sillä Espoo Ciné-elokuvafestivaalin järjestämän ideakilpailun. Raadin mukaan elokuvaidea tuo tuoreen näkökulman sekä suomalaiseen varusmiespalvelukseen että kotimaiseen sotaelokuvan genreen.

Ensi-ilta nähdään keväällä 2026. Casting-vaihe on ohi ja kuvaukset alkavat syksyllä. Prosessi on ollut kuitenkin kuoppaisa, sillä Najjarin mukaan projekti on jäänyt ilman Puolustusvoimien tukea.

– Se harmittaa, koska muut tuotannot ovat saneet tukea ja puhuttaessa verorahoista olisi ollut kiva saada perustelut, miksi juuri meidän elokuvaamme ei voitu tukea esimerkiksi lainaamalla vaatteita ja muuta taisteluvälineistöä.

Najjar toteuttaa lyhytelokuvan opintojensa lopputyönä ja suunnittelee valmistuksen jälkeen tekevänsä siitä myös pitkän elokuvan.

Najjarin paras inttimuistokin liittyy itse asiassa elokuvamaailmaan.

– Armeijassa loppusota ajoittui sattumalta siten, että minulla oli elokuvaohjauksen pääsykoe juuri harjoituksen viimeisenä päivänä. Minun olisi pitänyt olla edeltävänä yönä vartiovuorossa, mutta taisteluparini lupautuikin tuuraamaan minua, jotta saisin lähteä levänneenä kokeeseen. Sitä intissä vallinnutta yhteisöllisyyttä muistelen kyllä aina lämmöllä. ■